

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem udom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, napačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Punt v državnem zboru.

Prva bitka.

Po dolgotrajnih razgovorih se je vendar posrečilo oni ponedeljek zvečer, da se je vladni predlog o podpori ponesrečencem po povodnji vsprejel; vsa podpora znaša devet milijonov. Ob polnoči je potem naznanil predsednik Abrahamovič, da se ima kot prva točka na dnevni red prihodnje seje postavili razgovor o začasni pogodbi z Ogersko. Nemška manjšina državnega zbora pa hoče na vsaki način zabraniti vsako pogodbo z Ogersko; kakor je sama izjavila, le zategadelj, da prisili zdajšnjo vlado, naj odstopi. Vlada je liberalnim Nemcem trn v peti, ker je nekoliko bolj pravična Slovanom, kakor so bile prejšnje vlade. Mi Slovenci smo sicer pač bore malo pravic vsprejeli od zdajšnje vlade! V silnem hrupu se je pa po večini glasov vendar vsprejel predlog predsednikov, da se ima v sredo, dne 24. novembra v zbornici razpravljati o pogodbi. Mnogoteri nemški poslanci, med njimi tudi koroški dr. Steinwender, so pa zažugali, da hočejo vse svoje moči zastaviti, da zabranijo pravilno sklepanje o tej pogodbi.

Ko se je torej imela začeti v sredo, dne 24. nov. ta obravnava, so potratili kake tri ure časa s tem, da se je imel popravljati zapisnik zadnje seje; predložili so potem kakšnih 80 prošenj ter nameravali, da se o vsaki posebej glasuje po imenih, je-li se ponatisne v zapisnik ali ne. Tu pa ustane češki poslanec dr. Dyk, ter predlaga, naj zbornica sklene, da se vse te prošnje ponatisnejo v zapisniku. A s tem predlogom je dregnil v sršenovo gnezdo; zakaj, če se ta predlog vsprejme, potem ne morejo levičarji več časa tratiti s praznim glasovanjem in obravnava se kar lahko začne. Proti temu predlogu so se upirali na najsurovejši in na najnepoštenjši način. Kar se je zdaj v zbornici godilo, to je pač nemogoče popisati.

Ker je poprejšni teden bil mir v zbornici, smo mislili, zdaj bo že slo; nemčurji se bodo vendarle udali. Ali zmotili smo se; ta tihota je bila tihota pred grozno burjo. Siloviti Schönerer je letel pred predsednika ter zgrabil za njegov zvonec in kričal: »Zdaj imam jaz besedo!« Za njim je šepal pred predsednika Wolf in drugi nemški poslanci, da strahujejo predsednika. A tudi Slovani niso več gledali mirno. Poljski kmet Potoček zgrabi Schönererja ter mu izmakne predsednikov zvonček. Med tem prihrumi cela truma poslancev pred predsednikovo mizo ter začnejo suvati drug drugega. Nemskoliberalni profesor na nemškem praškem vseučilišču dr. Piferše izvleče nož iz žepa in začne z njim mahati okrog sebe. Tu ga prime močna roka Šukljeja ter zabrani, da ni Piferše razmesaril katerega izmed naših. Korošec Lemiš mu pa iztrga nož ter ga vrže tako, da nož med padcem na tla zadene ob krščanskega

socijalista dr. Gessmana ter ga rani na prstu. Schönerer zdaj vzdigne teški stol, na katerem sedi ministerski predsednik, ter ga skuša zapoditi med naše poslance. To sta zabranila nemška katoliška poslanca Hagenhofer in Muhr. V grozni, nepopisljivi razburjenosti sklene predsednik sejo ter naroči, naj pridejo vsi tisti poslanci, ki so videli silovitosti, katere so počenjali Schönerer, Wolf, Piferše in drugi nemški liberalci, k njemu v pisarno. V pisarni se je sestavljal zapisnik o tej grozni vojski; govori se, da se bo vložila tožba zoper največje siloviteže in suroveže. Slovani so se lepo obnašali; vse, kar se je godilo, je le maslo nemške brezverske kulture.

Falkenhaynov predlog.

Vsako lahko sprevidi, da večina državnega zbora ni mogla dalje mirna ostati in gledati, kako jo manjšina strahuje in na podlagi dozdašnjega opravičnega reda vsako delovanje zadržuje. Po dolgem in natančnem posvetovanju je komisija večine naznanila oni četrtek predpoldne svojim članom sklepe, ki se imajo v popoldanski seji državnega zbora po grofu Falkenhaynu v zbornici predlagati. Ob 1. uri popoldne je bila seja napovedena; vsi poslanci so navzoči, toda predsednika ni. Čakali so ga do poldveh. Ko se v zbornici prikaže, zažene levica proti njemu silen hrup. Mož nekoliko čaka, se li bode polegel ta vrišč. Ko pa levičarji venomer predsednika samole psujejo, spregovori te-le besede: »Seja preneha do tretje ure popoldne«, ter otide.

Ob treh se zberejo skoraj vsi poslanci in zopet se prikaže na svojem mestu predsednik Abrahamovič ter reče: »Gospod grof Falkenhayn ima besedo«. Tu zakriči Schönerer: »Zdaj imam jaz besedo«. Nihče pa ne mara za njegov vrišč, večina posluša, kaj bo povedal grof Falkenhayn. To je začel takole: »Dogodki večerajšnje seje nalagajo večini dolžnost, skrbeti za to, da se v zbornici ohrane mir in dostojnost. Zato predlagam, da se vsprejme brez vsakega razgovora tale predlog: Predsednik ima pravico, poslanca, ki se v zbornici nedostojno obnaša, za prihodnje tri seje izključiti iz zbornice. Cela zbornica pa sme poslanca, če se obnaša nedostojno, za 30 dni izključiti. Med tem časom ne dobi plačila in ne sme stopiti v zbornično posloplje. Ako ne bi hotel izključeni poslanec ubogati predsednika in zapustiti prostovoljno zbornice, je vlada naprošena, da pošlje stražo, ki ga bo siloma iz zbornice odpeljala.«

Med tem govorom so prihruli nemško-liberalni poslanci blizu govornika grofa Falkenhayna ter mu uporekali na vso silo in ga skušali motiti v besedah. Ta se pa ni pustil strahovati, temveč mirno končal svoj govor. Hrup je nastal grozen. Videli so pa predsednika, kako je usta odpiral, a razumeti ga niso mogli, kaj govori. Spoznali so le v silnem trušču, da pozivlje poslance, naj ustanejo, če so s predlogom zadovoljni. Ker so pa

vsi poslanci stali, oni izmed manjšine ravno tako, kakor izmed večine, je predsednik izjavil, da je zbornica soglasno vsprejela predlog grofa Falkenhayna. Na to je sejo pretrgal za 10 minut.

Načelniki nemškoliberalnih skupin so se nato napoltili za predsednikom v njegovo pisarno ter ga vprašali, ali je res izjavil, da se je ta predlog vsprejel soglasno. Ko to ponavlja ter trdi, da so vsi poslanci ustali, ko je dal o predlogu glasovati, mu vsi glasno ugovarjajo ter otidejo. Čez nekaj časa pride Abrahamovič zopet v zbornico ter spregovori sledeče: »Ker se je od več strani razodela želja, naj za danes seja izostane, hočem tem željam ugoditi ter zaključim sejo. Prihodnja seja bo jutri, v petek, dne 26. novembra ob 11. uri predpoldne.

Mokraški puntarji.

Kar se je dne 25. nov. sklenilo, se je moralo zalog dne 26. nov. že izvrševati. Seja je bila napovedana za 11. uro. Ko vstopi predsednik Abrahamovič v zbornico, ga je divja druhal (Schönererjanci, socialni demokrati, Pommer, Girstmayr in drugi) vsprejela s strašnim psovanjem in truščem. Socialni demokrati poskačejo preko ministerskih stolov na predsedniško mesto ter preženejo s predsedništva Abrahamoviča in Kramarja, dr. Fuchs je ostal na svojem sedežu. Grozni krik in vik se zažene po vsej zbornici in po galerijah.

Čez četrto ura stopita v zbornico dva uniformirana komisarja in velika truma policajev. Ti dobijo ukaz, da razženejo s predsedniškega mesta socialne demokrate; ker se ti niso hoteli prostovoljno umakniti, so jih zgrabili policaji ter odnesli skozi stranska vrata na ulico. Potem so policaji zasedli ves prostor pred ministerskimi sedeži in pred predsedništvom, da niso mogli rogovileži več blizu.

Abrahamovič pride zopet v zbornico, nov grozen krik in vik. Wolf žvižga na piščalko, Schönerer razbija s polenom po svojem sedežu, Dažinski upije, vsa levica vrišči, da je groza. Med tem se sprazne zgornja galerija, kamor so levičarji nastavili svoje ljudi, ki so z močnim glasom odobravalni vse, kar je levičarska druhal spodaj v zbornici počenjala. Predsednik opominja dvakrat Wolfa, naj neha žvižgati. Ko opominj nič ne pomaga, naznani, da je poslanec Wolf izključen iz zbornice za tri seje. Reditelj dr. Lang se poda k njemu, da mu to naznani in ga opominja, da mora zbornico takoj zapustiti. Wolf je pa med tem zbežal iz svoje klopi v sredo med nemške narodnjake, ki so ga branili. Ko torej opominj nič ne pomaga, pride komisar z nekaterimi vojaki, ki Wolfa primejo in posadijo na cesto.

Vrišč traja dalje, najhujše kriči socialni demokrat Dažinski. Te ga opominja predsednik dvakrat, potem tudi njega zgrabijo vojaki ter ga vlečejo na ulico. Pijani Schönerer razbija še vedno hujše in hujše po svoji klopi; zdaj pridejo policaji po njega, ter ga odpeljejo. Schönererjeva klop je strahovita razbita. Hrušč in ropot se ne preneha; Abrahamoviča ni več nazaj; na predsednikov stol se usede Kramar, ki je kar naenkrat izključil 4 socialne demokrate in sicer najprej graškega Reselna, potem Cingra, Hybeša in Bernerja in druge, vseh skupaj je izključenih 13 poslancev. Nato je sklenil to strašno sejo.

Kaj bo nasledek vsega tega? Sam Bog zna. V zbornici je nastal v resnici punt, ki pa ga bo zbornica premagala in pokončala. Nekaterim poslancem od večine so se priposlale dopisnice, v katerih se jim grozi, da jih bodo pobalini pobili itd. Nekateri skupine izmed manjšine, kakor nemški narodnjaki, so sklenili, da hočejo zbornico zapustiti. Socialni demokrati pa ne marajo sami zapustiti zbornice, temveč čakajo, da jih zbornica

sama vrže na cesto zavoljo njihovega neotesanega obnašanja. Pristavljam se to, da med tem, ko je predsednik Abrahamovič moral zapustiti svoj sedež, je zgrabil socialni demokrat Resel njegove zapisnike ter jih raztrosil po tleh. Socialni demokrat Dažinski pa se je obnašal, kakor bi bil on predsednik, ter pil kupico vode, ki je bila pripravljena za predsednika. Ti ljudje obetajo blagor in srečo vsem narodom, ako se poprimajo njihovih načel; obetajo prostost, a sami so največji trinogi. Lepa družba je to resnično: nemški liberalci, pruski Schönererjanci in pa brezdomovinski socialni demokrati!

Zadnja bitka.

V soboto, dne 27. nov. se je imela začeti seja ob 10. uri zjutraj. Predsednik Abrahamovič stopi v zbornico, levičarji pa so začeli zopet tako srdito tuliti, vrisati in žvižgati, da ni mogel spregovoriti glasne besede. Znani dr. Lecher vrže tintnik proti predsedniku; na srečo se je ta umaknil. Tu se prikaže izključen Wolf v zbornici; 20 policajev ga zgrabi ter zapre v ječo, kjer je ostal do nedelje zvečer.

Razposajenost nemčurjev je bila vedno hujša, toliko bolj, ker so se njim pridružili tudi krščanski socialisti. Zopet bi bilo treba izključiti iz zbornice nekatere posebne rogovileže; ali nenadoma izreče podpredsednik dr. Kramar: Seja je zaključena. Zdaj so levičarji znali, da so zmagali. Zvedelo se je pozneje, da se grof Badeni ni upal več dati straže na razpolago, da bi se iz zbornice odvedli nerodni suroveži.

Badeni odstopil — Gauč, ministerski predsednik.

V soboto zvečer, posebno pa v nedeljo zjutraj se je zbiralo na Dunaju na tisoče delavcev in dijakov okrog zbornice. Ko se iz zbornice pelje predsednik Abrahamovič, ga skuša razdivjana druhal potegniti iz voza. Bog zna, kaj bi se mu bilo zgodilo, ko bi ga ne bili obranili vojaki, ki so prihiteli v obilnem številu k parlamentu. Hrup je nastajal po mestu vedno hujši.

Okoli poldne se čuje glas, da je minister Badeni prosil presvetlega cesarja, naj ga izpusti iz službe. Z Badenijem so isto prošnjo vložili vsi drugi ministri. Cesar je prošnjo vsprejel in ob enem pooblastil dozdajšnjega ministra za uk in bogočastje, barona Gauča, naj on kot novi ministerski predsednik sestavi novo ministerstvo. V torek proti večeru se je imenik novih ministrov razglasil: Baron Gauč je ministerski predsednik in minister za notranje stvari; dr. Böhm pl. Bawerk. finančni minister; dr. Ruber, pravosodni minister; grof Latour, minister za uk in bogočastje; grof Welsersheimb, domobranski minister, vitez pl. Wittek, železniški minister, dr. pl. Körber, trgovinski minister, in pl. Bylandt-Reidt, poljedelski minister.

Gauč je znan kot hud nasprotnik nas revnih Slovencev in Hrvatov, drugi ministri so sami uradniki in nemsko-liberalnega mišljenja. — Državni zbor je za nekaj časa preložen. Mir se je zopet povrnil na ulice; le socialni demokrati ne dajo mira. Tako je v ponedeljek pozno v noč krožilo okrog državne zbornice vse polno policajev, ker se je raznesel glas, da hočejo socialisti rogoviliti.

Kaj bo pa zdaj?

Tako se vse povprašuje. Velikonemci obhajajo »slavno zmago« nad Badenijem s streljanjem, godbo in razsvetljavo svojih hiš. Ta razsvetljava se na Dunaju prav nič ni obnesla, znamenje, da velikanski večini prebi-